

HOOFDSTUK 9 – HET SACRAMENT VAN HET HUWELIJK

“Het huwelijksverbond, waardoor een man en een vrouw een levenslange verbintenis aangaan, is van nature gericht op het welzijn van de echtgenoten en op de voortplanting en opvoeding van kinderen; dit verbond tussen gedoopte personen is door Christus de Heer verheven tot de waardigheid van een sacrament” (CIC, can. 1055 § 1; vgl. GS 48 § 1). (CCC#1601)

Het huwelijk is bedoeld als de meest stabiele instelling in elke samenleving. Voor sommigen is het de meest glorieuze en vervullende relatie in hun leven. Helaas kan het huwelijk voor anderen diepe wonden en pijn achterlaten. Dit hoofdstuk onderzoekt het huwelijk vanuit Gods plan en perspectief. Hoewel het christelijk huwelijk echtparen een hoog ideaal biedt, vereist dit ideaal, zoals elke gave van God, begrip, liefde en doorzettingsvermogen. Laten we beginnen met Gods oorspronkelijke bedoeling en plan.

Gods plan en bedoeling voor het huwelijk

Het eerste en meest fascinerende feit over het huwelijk is dat God het vanaf het begin van de schepping van man en vrouw heeft ingesteld. Het is onderdeel van de natuur. Dit betekent dat het, in tegenstelling tot de andere sacramenten, ouder is dan de sacramenten. Het vindt zijn oorsprong in de 'natuurlijke orde'.

Van meet af aan was het Gods bedoeling dat man en vrouw een gemeenschap met elkaar zouden aangaan:

God schiep de mens naar zijn beeld;
naar het beeld van God schiep hij hen;
man en vrouw schiep hij hen.

God zegende hen en God zei tegen hen: Wees vruchtbaar en vermenigvuldig u; vul de aarde en onderwerp haar. Heers over de vissen van de zee, de vogels van de lucht en alle levende wezens die op de aarde kruipen. ([Genesis 1:27-28](#))

De man gaf namen aan alle tamme dieren, alle vogels in de lucht en alle wilde dieren, maar geen enkel dier bleek hem te kunnen helpen. Daarom legde de HEER God een diepe slaap op de man, en terwijl hij sliep, nam Hij een van zijn ribben weg en sloot de plaats ervan met vlees. De HEER God vormde vervolgens uit de rib die Hij van de man had weggenomen een vrouw. Toen Hij haar bij de man bracht, zei de man:

“Deze is eindelijk been van mijn beenderen
en vlees van mijn vlees;
zij zal vrouw genoemd worden,
want uit de man is zij genomen.”

Daarom verlaat een man zijn vader en moeder en hecht zich aan zijn vrouw, en zij twee worden één lichaam.

De man en zijn vrouw waren beiden naakt, maar zij schaamden zich niet. ([Genesis 2:20-25](#))

Deze passages uit de Schrift onthullen dat man en vrouw voor elkaar gemaakt zijn, om in het huwelijk één te worden. Het is essentieel dat we beginnen met de 'natuurlijke orde' om het huwelijk als onderdeel van Gods oorspronkelijke plan goed te begrijpen.

Dat mensen naar Gods beeld en gelijkenis geschapen zijn, onthult onder andere dat ze in staat zijn tot liefde en eenheid. Ze zijn in staat zichzelf aan een ander te geven, een ander te ontvangen, een ander te leren kennen, een ander lief te hebben en, in die wederzijdse liefde, vruchtbaar te worden. Natuurlijk is het krijgen van kinderen en het stichten van een gezin een belangrijke manier waarop een echtpaar vruchtbaar wordt. Zelfs zij die geen kinderen kunnen krijgen, zijn geroepen om op een levengevende manier vrucht te dragen vanuit hun huwelijk. Levengevende liefde kan zich op

verschillende manieren manifesteren, maar het zal altijd de vrucht zijn van gedeelde, wederzijdse liefde.

Het boek Genesis onthult dat man en vrouw geroepen zijn om “één lichaam te worden”. Deze eenheid is een bron van kracht en stabiliteit voor het echtpaar, voor de kinderen die uit hen voortkomen en in feite voor de hele samenleving. De eenheid van het huwelijk is een van de fundamentele bouwstenen van elke samenleving.

Het effect van de val

Omdat het huwelijk deel uitmaakte van Gods oorspronkelijke plan, en omdat onze eerste ouders zondigden en zich van God afkeerden, werd het huwelijk zelf diepgaand beïnvloed, evenals de hele schepping. Plotseling werd er als gevolg van de zonde allerlei soorten wanorde in het huwelijksleven geïntroduceerd. De mensheid zag ‘onenigheid, een geest van overheersing, ontrouw, jaloezie en conflicten’ het huwelijk binnendringen (CCC #1606).

De moeilijkheden die het huwelijk na de zondeval ondervindt, zijn duidelijk. De idealen van het huwelijksleven zijn moeilijk te bereiken en vereisen een voortdurende verdieping van liefde en toewijding. Zonde, pijn, herinneringen aan het verleden, hartstocht en wanorde vormen allemaal een uitdaging voor de natuurlijke huwelijksband en maken het voor echtparen moeilijk om de glorieuze roeping van liefde, eenheid en vruchtbaarheid waartoe zij geroepen zijn, te beleven.

Maar God heeft ons niet verlaten, noch het huwelijk. Hij heeft een antwoord en biedt dit antwoord aan, zodat deze natuurlijke instelling haar volledige potentieel kan bereiken.

Gods antwoord

God zag de gevolgen van de zondeval van de mens en introduceerde daarom een glorieus plan dat alle aspecten van het menselijk leven beïnvloedt en bedoeld is om de mensheid door de genade van het offer van Zijn Zoon te

---

herstellen tot een nieuw niveau van gemeenschap met Hem. Dit plan beschouwt het huwelijk als een natuurlijk goed, dat deel uitmaakte van Gods oorspronkelijke bedoeling voor de mensheid.

Gods plan was om een nieuw verbond met de mensheid te sluiten. Een verbond kan worden gezien als een soort contract, maar dan een contract dat naar een geheel nieuw niveau is getild. Het is niet alleen een uitwisseling van beloften, maar een uitwisseling van personen. God nodigt de mensheid uit om een nieuwe verbondenheid met Hem aan te gaan, een nieuwe relatie waarin God, zoals Hij in het Oude Testament deed, zegt: "Ik zal jullie tot mijn volk nemen en Ik zal jullie God zijn" ([Exodus 6:7](#)). Gods liefde voor zijn volk in het Oude Testament culmineerde in het feit dat God de Israëlieten de Tien Geboden gaf via Mozes. Dat de Israëlieten deze Geboden naleefden, toonde op hun beurt hun trouw aan God.

Het werd echter duidelijk dat het volk Israël niet altijd trouw kon blijven aan dit nieuwe verbond. Hun relatie met God ondervond de gevolgen van hun zonden. Maar God verliet hen niet. Hij beloofde dit verbond naar een geheel nieuw niveau te tillen. In de profeten ging dit verbond verder dan de wet en richtte het zich op een nieuwe, innerlijke relatie tussen God en mens. Ezechiël 11:19-20 zegt bijvoorbeeld:

En Ik zal hun een nieuw hart geven en een nieuwe geest in hen leggen. Ik zal de stenen harten uit hun lichaam verwijderen en hun harten van vlees geven, zodat zij volgens mijn wetten wandelen en mijn voorschriften in acht nemen. Zo zullen zij mijn volk zijn en Ik hun God.

Dit nieuwe verbond zou tot stand komen door de menswording van de Zoon van God en het offer van Zijn leven aan het kruis. Ten eerste herstelt en verheft God de Zoon, door onze menselijke natuur aan te nemen, de menselijke natuur tot een geheel nieuw niveau. De mensheid is nu als het ware 'vergoddelijkt'. Er ontstaat een nieuwe band tussen God en de mensheid die sterker is dan de oorspronkelijke band die bij de schepping werd gevestigd.

Deze nieuwe band is ook mogelijk gemaakt doordat God de Zoon, nadat Hij de menselijke natuur had aangenomen, de zonde en de dood door Zijn eigen dood heeft vernietigd. Hij vernietigde ze door de gevolgen van de zonde (d.w.z. de dood) te ondergaan en vervolgens op te staan tot nieuw leven. Zo herstelt en verheft Hij de menselijke natuur tot een nieuwe, opgestane staat. Als gevolg van dit nieuwe leven kan de mensheid nu het hart van Christus in zich dragen. We kunnen nu in Christus leven en Hij in ons. We zijn op een nieuwe en transformerende manier met Hem verbonden.

Deze band wordt uiteindelijk een nieuw huwelijksverbond, een huwelijk van intieme verbondenheid tussen God en Zijn volk. Jezus wordt de Bruidegom en Zijn volk, de Kerk, wordt de bruid. Dit nieuwe verbond, het nieuwe goddelijke huwelijk, nodigt ieder mens uit om een innerlijke verbondenheid met God aan te gaan. Het hart van Christus verteert en transformeert nu ieder mensenhart. Wij leven in Christus en Hij leeft in ons.

Deze realiteit van het Nieuwe Verbond vormt niet alleen de basis van het gehele christelijke leven, maar ook van het huwelijk in Christus. Het huwelijk kon niet als een puur natuurlijke instelling worden gered. Daarom verheft God de gehele gevallen menselijke natuur tot een nieuw niveau. Dit omvat ook de verheffing van de natuurlijke orde van het huwelijk tot het bovennatuurlijke niveau van een sacrament. Het huwelijk is nu bekleed met de geestelijke kracht van de dood en opstanding van Christus. Deze natuurlijke band wordt door genade verheven tot een deelname aan het Nieuwe Verbond in Christus. Wat een glorieus en ontzagwekkend plan heeft onze liefdevolle God voor de mensheid ontvouwd!

Het christelijk huwelijk in het nieuwe verbond

Wanneer twee gedoopte mensen het huwelijksverbond aangaan, wordt dit huwelijk automatisch verheven tot de status van een sacrament. Als sacrament brengt het christelijk huwelijk een overvloed aan goede vruchten voort en heeft het nieuwe en diepgaande effecten op het echtpaar. Het christelijk huwelijk roept een echtpaar ook op tot een nieuw niveau van zelfopoffering en verantwoordelijkheid. Laten we eens kijken naar enkele van deze effecten en goede vruchten van het christelijk huwelijk.

Eenheid: Het is belangrijk om het innerlijke verlangen naar eenheid dat we allemaal hebben te erkennen. Als mensen zijn we gemaakt voor eenheid, om in een diepe, persoonlijke verbondenheid met elkaar te leven. En er is geen manier om het verlangen in ons hart naar deze eenheid uit te wissen. Man en vrouw zijn door God geroepen om deel te hebben aan een zeer diepe en unieke eenheid, "opdat de twee één mogen worden". Om die reden heeft het huwelijk de potentie om de grootste menselijke vervulling te brengen wanneer die eenheid goed wordt beleefd. Natuurlijk veroorzaakt onenigheid binnen een huwelijk veel pijn, omdat de natuurlijke verlangens van ons hart dan onvervuld blijven.

Als gevolg van de zondeval in Genesis waren en zijn mannen en vrouwen niet in staat om deze natuurlijke roeping tot eenheid binnen het huwelijk te beleven. Door het huwelijk in het Nieuwe Verbond van genade op te nemen, schenkt God daarom een nieuwe kracht aan deze natuurlijke instelling en vervult haar met bovennatuurlijke genade. Echtparen worden nu in Christus gesterkt om de eenheid te beleven die Jezus met de Vader deelt en de liefde die Hij voor de hele Kerk heeft. Het huwelijk is nu sacramenteel, deelt in deze nieuwe genade en geniet van eenheid als een van zijn grootste zegeningen.

Zoals met alle aspecten van het christelijke leven, zijn echtparen natuurlijk niet verplicht deze nieuwe genade te aanvaarden, maar kunnen ze die vrijelijk afwijzen. En het is aan zowel man als vrouw om het Nieuwe Verbond volledig in hun huwelijk te omarmen, zodat de eenheid die Christus voor ogen heeft, geleefd kan worden.

Onontbindbaarheid: Het sacramentele huwelijk schept een permanente en blijvende eenheid. Als God eenmaal een belofte heeft gedaan, komt Hij daar niet op terug. Deze onveranderlijkheid biedt echtparen de noodzakelijke basis voor de stabiliteit die ze in hun leven nodig hebben en ook de noodzakelijke context om een gezin te stichten, als God hen met kinderen zegenet.

Onontbindbaarheid betekent precies dat. Er is geen ontkomen aan. Een geldig christelijk huwelijk kan niet ontbonden worden. Het is "tot de dood jullie scheidt". Dit betekent dat zelfs als een geldig getrouwd stel burgerlijk zou scheiden, de kerk hen nog steeds als getrouwd zou beschouwen en ze in feite nog steeds getrouwd zouden zijn. Nogmaals, deze band kan niet verbroken worden.

U vraagt zich wellicht af hoe het zit met nietigverklaringen en het feit dat er mensen zijn die in een katholieke kerk trouwen, uiteindelijk scheiden, een nietigverklaring van de kerk ontvangen en vervolgens opnieuw in de katholieke kerk trouwen. Dit kan verwarrend zijn als het niet goed begrepen wordt. Het gedeelte verderop in dit hoofdstuk over 'Toestemming bij het huwelijk' zal deze vraag beantwoorden. Maar voor nu volstaat het te weten dat wanneer een paar een geldig christelijk huwelijk aangaat, de band niet verbroken kan worden.

Trouw: Trouw betekent dat echtparen zich exclusief aan elkaar verbinden wat betreft huwelijksliefde. Trouw is inherent aan de aard van de seksuele relatie zelf. Seksuele liefde bestaat met het doel van eenheid en het krijgen van kinderen. Het krijgen van kinderen hoort plaats te vinden binnen de context van de toegewijde en duurzame relatie van het huwelijk. Dit is de

liefdevolle context waarin God kinderen bedoeld heeft om geboren te worden en op te groeien.

Maar de seksuele daad brengt ook een diepe verbondenheid tussen het paar teweeg. Sterker nog, het is deze daad, samen met de huwelijksgeloften, die het huwelijksverbond bezegelt en permanent maakt. In deze daad worden de twee één vlees. Daarom is de liefde binnen het huwelijk ook van spirituele aard en scheidt zij een krachtige spirituele band die alleen in de context van dit levenslange, permanente huwelijksverbond kan worden beleefd en ervaren.

De trouw van echtparen deelt ook in diezelfde trouw die God voor Zijn volk heeft. Het christelijk huwelijk is een getuigenis voor de wereld van de onwankelbare trouw van Christus aan de Kerk. Jezus' nieuwe verbond met de mensheid is de bron van de trouw van echtparen. Daarom is het huwelijk een teken voor de wereld van Gods liefde en toewijding.

Openheid voor nieuw leven: Een essentiële verbintenis die echtparen aangaan, is openheid voor nieuw leven. Dit betekent met name openheid voor kinderen. Natuurlijk kan niet elk stel kinderen krijgen vanwege leeftijd of andere factoren. Maar de sleutel is de openheid. En het is belangrijk om te begrijpen dat dit een "essentiële" verbintenis is. Als een stel bewust de mogelijkheid van kinderen uitsluit, sluit het in feite geen huwelijk. Hierover meer in het hoofdstuk over huwelijksinstemming.

Een hulp in heiligheid: Het huwelijk is door God ontworpen omdat "het niet goed is voor de mens om alleen te zijn". God heeft daarom besloten om een "geschikte helper" voor hem te scheppen. In het ideaal van het christelijk huwelijk zijn echtgenoten ware helpers voor elkaar op de weg naar verlossing. Zij weerspiegelen de liefde van God doordat zij er altijd voor elkaar zijn, in goede en slechte tijden. Zij zijn stabiel, betrouwbaar, zorgzaam, barmhartig en liefdevol in alle opzichten.

Echtgenoten zijn op talloze praktische en menselijke manieren elkaars steun en toeverlaat. Ze helpen elkaar met de dagelijkse huishoudelijke taken, delen de financiën, bieden emotionele steun, delen elkaars vreugde en verdriet en zijn aanwezig bij alle gewone aspecten van het menselijk leven. Maar van alle manieren waarop echtgenoten elkaar tot steun zijn, is er geen belangrijker dan elkaar te helpen in hun relatie met God. Echtgenoten moeten elkaar regelmatig bijstaan in hun relatie met God. Ze doen dit door elkaar Gods liefde te tonen, elkaar uit te dagen, elkaar verantwoordelijk te houden en samen de vreugde van het Koninkrijk te ervaren. Idealiter bidden ze samen en getuigen ze van hun geloof aan elkaar. In sommige gevallen leeft de ene partner zijn of haar geloof veel intenser. In dat geval kan de gelovige partner

de toegangspoort tot de hemel voor de ander zijn. Maar idealiter fungeren beiden als instrumenten van Gods genade voor elkaar.

Wederzijdse onderwerping: Een neiging binnen de gevallen menselijke natuur is het domineren van anderen. Zowel mannen als vrouwen worstelen op verschillende manieren met deze neiging. We willen de leiding hebben en de beslissingen in het leven nemen, en we willen vaak anderen controleren. Deze neiging tot domineren is een gevolg van de zondeval en is zondig. Dit geldt met name wanneer dominantie een rol speelt in een huwelijk. Door de geschiedenis heen, in veel culturen, was de primaire neiging dat mannen hun vrouwen domineerden. Veel culturen hebben vrouwen zelfs als tweederangsburgers behandeld. Vrouwen trappen echter ook in dezelfde valkuil door op hun eigen manier hun echtgenoten te proberen te domineren. Vaak komt deze neiging vooral tot uiting in het extreme gebruik van emoties.

Maar ongeacht hoe deze neiging tot dominantie zich uit, de oplossing is dezelfde. De oplossing is wederzijdse onderwerping van man en vrouw aan elkaar, waarbij ze elkaars waardigheid en de unieke vrouwelijke en mannelijke rollen die ze in hun huwelijk inbrengen, respecteren. Mannen en vrouwen verschillen duidelijk op talloze manieren, en dat is maar goed ook, want zo heeft God ons geschapen. Daarom moeten de unieke gaven van mannelijkheid en vrouwelijkheid in het huwelijk worden beleefd en gerespecteerd. Ware mannelijkheid zal niet dominant zijn, evenmin als ware vrouwelijkheid. Wederzijdse onderwerping betekent veeleer dat elke partner zich aan de ander onderwerpt in overeenstemming met zijn of haar aard en de ander met het grootste respect en de grootste waardigheid behandelt. In de praktijk betekent deze wederzijdse onderwerping dat geen van beide partners bang zal zijn om de ander zijn of haar mannelijke of vrouwelijke rol binnen het huwelijk te laten vervullen. De man mag de uiteindelijke beslissing nemen in een huwelijk, maar alleen nadat hij naar het hart van zijn vrouw heeft geluisterd en dat als leidraad heeft genomen. In dit geval zal de vrouw er niet voor terugdeinzen haar man het hoofd van het gezin te laten zijn, omdat ze volledig respect van hem ervaart en haar vrouwelijke hart een leidraad voor hem wordt.

Echtgenoten moeten er elke dag naar streven te ontdekken hoe God wil dat zij hun liefde en wederzijdse onderwerping beleven, in overeenstemming met hun natuurlijke gaven en rollen. Dit is moeilijk, maar moet de kern vormen van elk goed en heilig huwelijk. Het sacrament van het huwelijk biedt de genade die nodig is om deze complementariteit van man en vrouw, die samen één zijn, te beleven.

Huwelijkse toestemming

Met deze uitleg over het christelijk huwelijk in het Nieuwe Verbond kunnen we nu kijken naar huwelijksinstemming. Deze instemming is wat het sacrament van het huwelijk daadwerkelijk tot stand brengt en de prachtige vruchten en effecten van het huwelijk voortbrengt. Instemming moet volledig en vrijwillig zijn. Dwang, angst, manipulatie, druk en dergelijke ondermijnen de werking van instemming en daarmee het huwelijk zelf. Aan de andere kant brengt vrije en volledige instemming de prachtige vruchten van het huwelijk voort die in het vorige deel van dit boek zijn beschreven. Laten we instemming eens nader bekijken om te begrijpen wat er nodig is om een permanent en duurzaam huwelijk te bewerkstelligen.

Vrije wil: De toestemming die echtparen elkaar geven bij het aangaan van een huwelijk moet vrij zijn. Vrije wil betekent dat er geen sprake is van overmatige druk op een van beiden bij het nemen van de beslissing om te trouwen. Ze moeten geestelijk gezond zijn, de ernst van hun verbintenis volledig begrijpen en die verbintenis aangaan vanuit een volledig vrije wil. Factoren die de vrijheid ondermijnen zijn onder andere druk, manipulatie, angst, onvolwassenheid, drugs- of alcoholverslaving, enzovoort.

Het idee van een 'gedwongen huwelijk' illustreert bijvoorbeeld een reëel gevaar voor de vrije wil. Stel, een stel raakt zwanger buiten het huwelijk. Plotseling voelt een van beiden, of beiden, een enorme druk om te trouwen. Het is natuurlijk volkomen mogelijk om in deze situatie, om de juiste redenen, de vrije keuze te maken om te trouwen. Maar als een van beiden, of beiden, besluiten te trouwen omdat ze 'moeten', dan is dat een probleem. Trouwen onder druk ondermijnt het huwelijk zelf en kan er zelfs toe leiden dat het huwelijk ongeldig wordt verklaard, waardoor de verbintenis in werkelijkheid nooit plaatsvindt.

Een ander voorbeeld dat een gebrek aan vrijheid in de huwelijkskeuze illustreert, is onvolwassenheid. Stel, een stel besluit snel te trouwen vanwege aanvankelijke en intense romantische gevoelens. Ze zijn vrij jong en onvolwassen en begrijpen de diepte van de verbintenis die ze aangaan niet echt. Het is mogelijk dat hun onvolwassenheid en emoties hun vermogen vertroebelen om een authentieke en vrije keuze voor het huwelijk te maken. Hetzelfde geldt voor iemand die probeert te trouwen terwijl hij of zij verslaafd is aan drugs en alcohol. Die verslavingen kunnen iemands heldere denkvermogen zo belemmeren dat hij of zij niet in staat is een vrije keuze te maken op het niveau dat nodig is voor het vormen van een huwelijksband.

Volledige toestemming: De vrije toestemming van echtparen om te trouwen moet volledig zijn. Dit betekent dat ze zich vrijwillig moeten

verbinden aan alles wat het huwelijk inhoudt. Concreet moeten ze volledig de intentie hebben om drie dingen te doen: 1) trouw; 2) een duurzame relatie; 3) openstaan voor kinderen. Deze drie 'doelen' van het huwelijk zijn essentieel. Dit betekent dat een echtpaar, wanneer ze hun geloften afleggen, innerlijk de keuze moet maken om volledig open te staan voor deze drie doelen van het huwelijk.

Een duidelijk voorbeeld van het ontbreken van volledige instemming is een echtpaar in de vruchtbare leeftijd dat van tevoren afspreekt geen kinderen te willen. De bewuste keuze om de mogelijkheid van kinderen uit te sluiten, sluit in feite de vorming van de huwelijksband uit. In dit geval is er sprake van een intentie tegen het huwelijk zelf, door een van de drie essentiële doelen van het huwelijk uit te sluiten.

Nietigverklaring van het huwelijk: Soms lopen huwelijken stuk en eindigen ze in een burgerlijke scheiding. In dat geval is het belangrijk dat een echtpaar hun huwelijksband door de kerk laat onderzoeken in het licht van ons geloof en onze leer over het einde van een huwelijk. Dit proces wordt een nietigverklaring genoemd.

Nietigverklaringen van een huwelijk kunnen zeer helend en behulpzaam zijn voor echtparen die een scheiding hebben meegemaakt. Ze zijn helend omdat het doel van een nietigverklaring is om de huwelijksband te analyseren in het licht van de waarheid. De volledige instemming, de vrijheid van instemming en de drie doelen van het huwelijk worden in zekere zin op de proef gesteld. Heeft de band daadwerkelijk bestaan of niet? Ontbrak er vanaf het begin iets essentieels aan het huwelijk? Deze vragen moeten worden geanalyseerd in het licht van ons geloof en de leer van onze Kerk over het huwelijk. In een nietigverklaringsprocedure nodigt een of beide partners de Kerk uit om zich te buigen over de geldigheid van de huwelijksband. Hoewel dit een pijnlijk proces kan zijn, is het uiteindelijk bijna altijd helend. Het is helend omdat de partners weten dat de Kerk heeft geluisterd en hen heeft geholpen de zaken op een rijtje te zetten.

Na een grondige analyse van de huwelijksband komt de Kerk tot een van twee oordelen. Ze verklaart dat de band wel of niet bestaat. In het laatste geval wordt een nietigverklaring uitgesproken, wat betekent dat de Kerk heeft vastgesteld dat er vanaf het begin van het huwelijk iets essentieels ontbrak aan de toestemming. De huwelijksband heeft daarom nooit plaatsgevonden. De betrokkenen staan echter nog steeds vrij om te trouwen en kunnen dat binnen de Katholieke Kerk doen.

Nietigverklaringen zijn geen vorm van katholieke echtscheiding, omdat de Kerk niet de bevoegdheid heeft om twee geldig gehuwde personen te

scheiden. Een nietigverklaring beoogt slechts duidelijkheid te scheppen over wat er wel of niet is.

Een sacrament of niet?

Om het huwelijk goed te begrijpen, is het belangrijk om eerst de verschillende soorten huwelijken nader toe te lichten. Het voornaamste onderscheid tussen huwelijken is of het een sacrament is of niet. Vervolgens zullen we ook het huwelijk tussen twee katholieken, een katholiek en een niet-katholieke christen, en twee niet-katholieke christenen onderzoeken.

Het huwelijk in de natuurlijke orde: Zoals eerder in dit hoofdstuk is uitgelegd, maakte het huwelijk deel uit van Gods oorspronkelijke bedoeling en is het daarom onderdeel van de natuurlijke orde. Jezus verhief het huwelijk tot de orde van genade en maakte het tot een sacrament voor echtparen die beiden gedoopt zijn. Wanneer echter een of beide partners niet gedoopt zijn, is het huwelijk geen sacrament, maar blijft het een huwelijk in de natuurlijke orde.

Wat is het verschil? In een huwelijk van natuurlijke orde is er nog steeds een band die is gebaseerd op de vrije wil van de partners, zoals eerder in dit hoofdstuk is beschreven. Die wil moet nog steeds vrij en volledig zijn en alle drie de aspecten van het huwelijk omvatten. Het feit dat het een huwelijk van natuurlijke orde is in plaats van een sacrament, betekent echter simpelweg dat de sacramentele genade niet aanwezig is in dat huwelijk. Het betekent niet dat God niet aanwezig is, maar alleen dat de unieke genade van het sacrament ontbreekt. Idealiter moet God nog steeds in dat huwelijk worden uitgenodigd en moet Gods liefde het paar nog steeds bijstaan in hun huwelijk. En als beide partners in de toekomst gedoopt worden, wordt de natuurlijke huwelijksband automatisch verheven tot het niveau van een sacrament. De doop is de toegangspoort tot het leven van de sacramenten en stelt het huwelijk daarom in staat deel te hebben aan deze sacramentele genade.

Het huwelijk als sacrament : Wanneer beide personen gedoopt zijn, is hun huwelijk automatisch een sacrament. Dit geldt voor huwelijken tussen twee katholieken, een katholiek en een niet-katholieke christen, of twee niet-katholieke christenen. Zelfs als twee niet-katholieke christenen in de echt verbonden worden door een vrederechter, is hun huwelijk een sacrament. Alleen katholieken zijn door de Kerk verplicht hun huwelijksbeloften in de

kerk af te leggen volgens het katholieke ritueel. Alle andere huwelijken worden erkend als een huwelijk, mits de toestemming vrij en volledig is.

De huiskerk

Een laatste aspect dat we binnen het huwelijk willen benadrukken, is het besef dat het huwelijk, als sacrament, een 'huiskerk' sticht. Het is Gods plan dat het gezin een plaats van heiligheid en eenheid is. Het gezin vormt de fundamentele bouwsteen van de Kerk en van de hele samenleving.

Binnen het gezin worden kinderen gekoesterd, echtgenoten versterkt, familieleden voelen zich thuis en God wordt zichtbaar. Het gezin moet worden gezien als een waar geschenk van God en een ware bron van Gods aanwezigheid en ondersteunende genade.

De huiskerk, het gezin, moet openstaan voor en zich uitstrekken tot iedereen. Zo moeten bijvoorbeeld alleenstaanden zonder eigen gezin worden opgenomen in menselijke gezinnen. Door vriendschappen en inclusie moeten alle mensen ontdekken dat ze niet alleen deel uitmaken van Gods ene goddelijke familie, maar ook van de individuele manifestaties van Gods familie binnen specifieke huiskerken.